

Februar Maaned.

Agerdyrkningsberetning

(fra Midten af Marts).

Tærskningen. Vintersæden og den nye Kløver. Kvægets Foder- og Sundhedstilstand. Brugen af Palmenødeliefer. Venbrudsyge. Kolik hos Hestene. Kælningen. Markarbejderne. Togsmaan. Arbejderne og den forløbne Vinter. Føddangivelser fra Landets forskjellige Egne.

Tærskningen er nu tilendebragt de fleste Steder, og Resultaterne af den for Landets forskjellige Egne ville findes meddeelt nedenfor. Som det deraf vil sees, har Vintersæden, med Undtagelse af Rugen i Jyllands lette Sandegne, givet et godt Udbytte, baade hvad Kjerne og Halm angaaer, hvorimod Vaarsæden har været simpel, navnlig for Halmfyldens Bedkommende; Erterne have undertiden givet et meget godt Kornudbytte; Boghveden er i Regelen mislykkedes; Kartoflerne have overalt, hvor man lod de nydannede Knolde have Tid til at udvikle sig, givet et større Udbytte, end man i Efteraaret ventede, og da de næsten ganste have været forstaaenede for Sngdommen og i Reglen have staaet sig ret godt i Rulerne, om der endog haves en Del Exempler paa, at de ere blevne ødelagte, have de høje Priser fra Efterommeren ikke kunnet holde sig. Rodfrugterne have i Gjennemsnit givet et simpelt Udbytte; vel mældes om et godt Udbytte af Runkelroer og enkeltvis af Gulerødder fra Steder, hvor de bleve saaede tidlig i en kraftig

og velbehandlet Jord, men paa den anden Side vare Kaa[rabi- og Turnipsmarkerne saa flette, at Rodfrugtudbyttet i det Hele taget alligevel blev simpelt. — Angivelsen af Jold har iaar været mere end almindelig vanstelig, da Jordens Beliggenhed, en mere eller mindre tidlig Udsæd og fremfor alt en mer eller mindre velbehandlet Jord har givet et højt forstjelligt Udfald paa nærliggende Marker. Kornets Kvalitet har derimod med Undtagelse af Havren, der i Reglen har været tykkfaldet og mindre smuk, været mere end almindelig god. Dette gjælder især Hveden og Rugen, der have leveret et meget vægtigt, fyldigt og smuffarvet Handelsprodukt, hvorfor de ogsaa give et stort Udbytte ved Formalingen.

Den nye Vintersæd staaer fortrinlig. Den var saaet tidlig og udviklede sig i Efteraaret saa kraftig og bladfyldig, at man da maatte frygte for, at stærke Snelæg i den kommende Vinter uden forudgaaende Frost skulde skade den; Vinterens Mangel paa Sne har derfor i saa Henseende været heldig; den store Bladrigdom, som yderligere har udviklet sig i den milde Vinter, er dels blevet hæmmet ved at Faarene lige til Slutningen af Februar mer eller mindre have kunnet græsse paa den, dels ved at Marts har bragt en Del Nattefrost, som, da den ofte har vexlet med stærk Solskin om Dagen, vilde have skadet en mindre kraftig Vintersæd, medens den iaar snarere har gavnet; og selv om Foraaret skulde blive mindre heldigt, berettiger Vintersædens kraftige Roddannelse dog til et godt Haab om dens fremtidige Udvikling. Kun fra det nordlige og nordvestlige Inllands højtliggende lettere Egne klages der over, at de stærke Storme i Februar have slidt Rugplanterne meget, saa at den fremmelige Rug staaer spids og med affvedne Blade. Ogsaa Rapsen staaer ret godt, om den end ofte er løbet vel meget i Stof; der er imidlertid kun saaet meget lidt Raps iaar, dels paa Grund af nogle uheldige Rapsaar for et Par Aar siden, dels paa Grund af at de høje Kornpriser stille Korndyrkningen ulige fordelagtigere, og dels fordi den forløbne

Sommers Tørke lagde Hindringer i Vejen for Kapsmarkens Behandling og Besaaing.

De unge Kløver ligesom ogsaa det italienske Rajgræs, der kom i stærk Spiring i Februar Maanedes milde Vejr, have næppe saa godt kunnet taale den stærke Vexlen af Nattefrost og Dagvarme, og der næres flere Steder Frygt for, at Efteraa-ningen i Efteraaret, der tegnede saa godt inden Jul, atter for en Del maa gøres om nu i Foraaret.

Alt som Vintertiden er skredet frem, er Frygten for Foder nød mere og mere svundet; kommer der en streng Eftervinter, vil den dog endnu ramme en Del Besætninger, men i Reglen er der Foder nok til Kvæget indtil i Begyndelsen af Maj. Trangen synes at være størst hos de mindre og mindste Jordbrugere, da de ofte ikke have Raad til at gjøre Udlæg til Kraftfoder, og værst stillede ere de mange Husmænd, navnlig i Fyen og Jylland, der holde en Ko, som de om Sommeren græsse i Grofter og Gyder, og som de om Vinteren pleje at faae Halm til hos Bønderne. Men i sin større Almindelighed maa det siges, at det milde Efteraar, der tillod at holde Kvæget ude til midt i November, den milde Vinter, der kun har tæret lidt paa Foderet og ladet Faarene søge det meste af deres Føde ude indtil Slutningen af Februar, hist og her en Formindstelse af Besætningerne, men fremfor alt den gennemgaaende store Sparommelighed, der overalt er viist lige fra Indbindingstiden, nu stille Udsigterne forholdsvis meget lysere end i Efteraaret, saa at Paastanden om, „at Fodret i Reglen holder bedre ud i et knapt end i et jevnt godt Foderaar“, hvor man ofte for sent begynder at spare, iaar synes at skulle stadfæstes. Priserne paa Halm og Hø ere derfor ogsaa faldne kjendelig i Vinterens Løb, saa at man i mange Egne nu kan kjøbe det $\frac{1}{3}$ billigere end tidligere i Vinter, og paa den anden Side er Kvæget steget stærkt i Prisen. Det er navnlig Vintersædhalmen, der har lagt Forslag i Halmfodret, da Vaarsæden kun gav saa lidt Halm, og derfor seer det ogsaa tarveligst ud i de Egne, hvor Dyrfædingen af Vintersæd forholdsvis har været ringe. De forskjel-

lige Fodersurrogater ere benyttede i stort Maal, saaledes Klid, Malt, Raps- og Vinkager, Rismelsaffald, Affald fra Stivelsesfabrikkerne o. s. v.; af nyere Fodermidler synes Palmenødeliekager især at have vundet en ikke ringe Udbredelse i Sjællands magrere Hedeegne og i Egnen Syd for Aalborg; fra det sidstnævnte Sted skrives: „Brugen af Palmenødeliekager tager stærkt til, og de roses for at give god Mælk og sætte tyk Fløde. 2 Pbd. til hver Ko daglig i Forening med 4—5 Pbd. Straa og 1 Skp. Runkelroer har viist sig meget regningsfyarende.“

Den i alle Retninger gennemførte Sparommelighed med Fodret er imidlertid ikke blevet uden Indflydelse paa Kvægets Huld og paa Mælkeudbyttet; kun fra Møen, Falster og Strækningen fra Randers til Horsens høre alle Beretningerne paa, at Kvægets Huld er nogenlunde den normale, medens de fra de andre Egne, om end enkeltvis udtalende sig ret gunstig, dog i Reglen angive, at Foderstanden er temmelig simpel. Dette stammer dels fra det flette Huld, hvori forrige Sommers Tørke i Reglen satte Kvæget, dels fra at man ofte lod det gaa vel længe ude i Efteraaret, men dog navnlig fra at den delvise Benyttelse af Handels-Kraftfoder ikke har kunnet bøde fuldt paa Halmens og Høets Knaphed; især har den store Mangel paa Hø været følelig, hvorom en Beretning fra Østjylland udtaler sig saaledes: „Mangelen paa godt Hø — særdeles Kløverhø, som næsten ej have — har været følelig og er, hvor Dyrene ere vante til dette Foder, ikke let at erstatte. Naar man maa spare paa Halmen og kun kan give lidt Hø, vil et Kraftfoder til de nuværende Kornpriser vanstelig faaes direkte betalt, og det er og bliver dog endnu den almindelige Anskuelse hos Massen, at naar man vil være saa god at give en Ko en Tilgiwt af Korn eller deslige, maa den strax være pligtig at give hver Skilling igjen. Mærkelig nok næres der jo ligeoverfor Studehold og Fedning en anden Anskuelse, og der stilles mindre Fordringer. Dette turde være begrundet i, at man der ikke tænker paa Foderets Værdi, men alene lægger Bægt paa „Tiden“ og Dygtigheden til at handle og prange.“

Hornkvæget og Faarene have i Reglen holdt sig sunde i den forløbne Vinter. Kun fra Viborgeggen klages over, at Stivsyge (Venbrudsyge?) er meget udbredt iblandt Køerne, især hos de mindre Jordbrugere, der fodre knapt, og hvor Køerne gik ude til langt henad Vinteren. Sygdommen viste sig i Afmagring, Stivhed i alle Lemmerne, i at Kreaturene ikke kunde rejse sig, og i Reglen endte den med, at de døde. Som Middel herimod er brugt Benmel, der skal have gjort god Nytte, hvor det bruges itide, en Haandfuld til hver Ko daglig enten ligefrem eller blandet med Grutningen, og naar der samtidig er givet forøget Kraftfoder." Utvidelsomt er det dette sidste og ikke Benmelet, der har helbredet for Sygdommen; (see iøvrigt forrige Bind (2det) af Tidsskriftet, Side 479).

Naalig inden Jul led Hestene meget almindelig af Koliksmærter, der ofte vare meget heftige og af og til førte Døden med sig. Almindelig føges Grunden hertil i, at Foderet har været saa tørt, idet den tørre Halm da let udtømmer de Mavesafter, der skulde understøtte Fordøjelsen, hvorved Betændelsen da er blevet saameget heftigere; Erfaringen har ogsaa paa flere Steder viist, at en svag Brusning af Halkfelsen, saa at den blev ligesom bedugget, har afhjulpet Ulempen. Ifølge en Beretning fra Sydsjælland viste det sig ved Obduktionen af de af Kolik døde Heste, „at der i Tarmene vare en betydelig Samling af Grus eller selv af Smaaasten paa en Valnøds Størrelse; den herværende Dyrlæge sagde endog at have fundet Trastosom, ja endog Jernledhvirvler fra Grimetøjler i Hestes Indvolde. Han tilføjede, at saadant havde han fundet tidligere, men troede, at det saa fortorrede Foder satte Maven ud af Stand til at arbejde sliige Bestanddele bort ad den naturlige Vej." I Heltostegnen have Hestene lidt af Orm i Halsen, rimeligvis Bræmselarver, der, hvor de findes i større Mængde, kunne blive meget generende om end ikke farlige for Hestene. Som Middel derimod har man brugt „at krasse Hestene ud“, ved at stifte en lang, tynd Hasselvaand, der i Enden er bevokset

med Blaar og dyppt i Tjære, ned i Hestens Hals og flere Gange at trække den frem og tilbage, hvorved man da ofte kan stille en Hest ved en Del Dnm, og den kommer da bagefter i langt bedre Trivning end tidligere."

Blandt Svinene har der flere Steder navnlig i Afsens og Viborgeggen viist sig flemme Sngdomme, som jævnlig have medført Døden.

Kælvningen har kun tildels været heldig; fra de fleste Egne mældes vel, at kun det almindelige Procenttal (omtrent 5—6%) af Køerne have kastet, men fra andre Klages der dels over en temmelig hyppig Kastning blandt Kvierne og blandt de ifjor Foraar langvejs fra indkjøbte Køer, dels over mange Overløbere, og dels over at det ofte er vanskeligt at faae Kælvene til at leve. Kælvene synes ofte at være mindre iaar end almindelig.

Vinterens usædvanlige Mildhed har tilladt at udføre en langt større Mængde Markarbejder end almindelig, især da Tærskningen kun har taget saa lidt Arbejde, og man netop har søgt ikke at forcere den, for derved at drøje bedre paa Fodret og bedre at kunne fordele Benyttelsen af Smaafodret, der falder fra ved Tærskningen. Jordfyldning, Vandløbs Oprensning, gamle Jordhegns Sløjfning, Stenopbrydning, Dræning, Bejarbejde o. s. v. har Vinteren saa at sige uafbrudt tilladt, og selv om Jordens Frostfrihed har bevirket, at man ikke stadig har kunnet fortsætte Kjørselearbejder, saa er, paa Grund af at Jorden selv efter stærk Regn hurtig igjen er bleven tør, dog en Del Mærgling og Skovkjørsel bleven udført, ligesom ogsaa en omhyggelig Benyttelse af Tiden har gjort det muligt at faae udført det meste af Gjødningen, der paa Grund af den ringe Mængde Strøelse og de i Reglen meget flatte Gjødningssteder vilde have tabt for meget ved at henligge i disse; i Slutningen af Februar blev endog en Del af den udførte Gjødning nedplojet. Forberedelserne til de mange paa-tænkte Byggeforetagender ere derimod hlevne hæmmede en Del ved Vanskeligheden med at kunne skaffe Langhalm til Tækning,

og Beflagelsen herover lyder især stærkt fra det nordvestlige Sjælland, hvor Vinterens Storme, men dog især den voldsomme Storm d. 27de Februar har gjort stor Skade paa Tag og Fag, som nødvendigvis maa afhjælpes, inden de kunne modtage den kommende Høst. Aaret har derfor været et ualmindelig gunstigt Aar til at skaffe Tagspaan en saa hurtig Udbredelse, som Tilfældet synes at være blevet; disse salbydes derfor nu ogsaa meget almindelig af Provinskjøbmændene, og der paa-tænkes anlagt Fabrikker for Tilvirkningen af danske Spaan i Svendborg, Nyborg, Rudkjøbing og Frederiksborg, ligesom ogsaa flere private Skovejere have paa-tænkt at anstaffe sig Spaan-maskiner, saaledes som der blev opfordret til i Tidsskriftets 1ste Hefte Side 36.

Vi staa nu atter ved Vaarens Komme; om saa Dage begynder paany Travlheden i Marken med Vaarsædens Lægning; see vi da tilbage over det forløbne Aar, saa har det vel til sine Tider seet meget mørkt ud for Landmanden, men Udfaldet er hver Gang blevet meget bedre, end der med Grund kunde ventes; den ualmindelig tørre Sommer truede saaledes en Tid med at bringe Misvæxt paa mange Bønder, men Høst-udbyttet blev, om ikke stort, saa dog nogenlunde godt; ligeledes vare Udsigterne i Efteraaret mørke, thi der var en begrundet Frygt for Fodernød; ogsaa i denne Retning er det gaaet langt bedre, end man turde haabe, idet det kun er undtagelsesvis, at vi høre Frygt for ikke at kunne overfodre. Det samme gjælder tildels ogsaa for Arbejderbefolkningen; de høje Priser paa Livsfornødenheder og den ringe Mængde Tærstearbejde truede i Efteraaret med at gjøre mange brødløse, og da Arbejdernes Evne til at bære trange Tider var bleven saa meget svækket i de foregaaende for ham uheldige Aar, var der stor Fare for, at altfor mange frie og selvstændige Arbejdere vilde blive kastede ind paa det demoraliserende og fordærvelige om end tildels nødvendige tvungne Fattigvæsen; idet vi nu staa paa denne Side af Vinteren, meddeles der derimod næsten fra alle Sider, at den milde Vinter, der baade har sparet Brændsel og Føde

og givet rig Lejlighed til Extraarbejde, har hjulpet Arbejderbefolkningen saaledes, at dens Stilling ikke er blevet saa meget forringet, som man nærede Frygt for. De Maader, hvorved man har søgt at hjælpe paa den, have gennemgaaende haat en sundere Karakter end tidligere, og den i flere Retninger mislige Uddeling af Godtjæbskorn eller Gavekorn, som blev saa stærkt brugt ifjor, har man i Vinter næsten ganske forladt og fortrinsvis rettet sin Opmærksomhed paa at skaffe Arbejde og ordentlig betalt Arbejde. Det vilde imidlertid være et sørgeligt Selvbedrag, hvis man heraf vilde slutte, at Arbejderspørgsmaalet skulde være mindre alvorligt eller foruroligende; det er vedblivende Tidens vigtigste sociale og nationaløkonomiske Spørgsmaal; Tilstanden forværres aarligt, Ondet voxer dybere og dybere og bliver for hvert Aar vanskeligere at helbrede; for at dette skal kunne ske fordres der, at alle Præster hjælpe med, at saavel Arbejderen som Arbejdsgiveren seer Faren, der truer, og som vel først vil knuse Arbejderne, men da ligesaa sikkert undergrave og ødelægge de andre Samfundsklassers Velvære; der fordres, at Arbejderen udfolder mere Flid og større Orden og Sparsommelighed, og at Arbejdsgiveren lader sine Handlinger mere lede af højsindet Fællesaand end af egoistisk Havesyge, mere af en dygtig og fremsynet Foretagelseaand end af en smaalig og kortsynet Sparsommelighed. En meget væsentlig Hindring for at ordne paa Arbejdernes Stilling ligger i vor udviklede og i flere Punkter uheldige Fattiglovgivning; Indenrigsministerens Løfte, som Svar paa et Forslag til Beslutning i sidste Rigsdag, at ville udarbejde en ny og ordnet Fattiglov, er derfor blevet modtaget med Glæde af alle dem, hvis Stilling fører det med sig daglig at arbejde i disse vanskelige, udviklede og sørgelige Forhold.

Sluttelig meddeles nedenfor de Gjennemsnitsfold af sidste Aars Høst, der ere blevne os opgivne fra Landets forskjellige Egne, i Tdr. pr. Td. Land og efter hollandsk Bægt, samt de særlige Bemærkninger, som ere knyttede til disse Opgivelser.

Eggen Vest for Helsingør: Hvede 12—15 Tdr. til 135—137 Pbd., Rug 15—18 Tdr. til 125—127 Pbd., 2rd. Byg

6—8 Tdr. til 115—118 Pbd., 6rd. Byg dyrkes kun undtagelsesvis, Havre 12—15 Tdr. til 84—88 Pbd., den er iaar tykfskallet og lille i Kjærne. Roer dyrkes kun pletvis og mest i Mosebuud, og deres Dyrkning er endnu ei indordnet i Driften. Kartoflerne dyrkes kun systematist i Søborg Sogn og have der iaar givet et godt Udbytte, tilbøds fri for den almindelige Sygdom.

Eggen Nordvest for Frederiksborg: Hvede 10 Tdr. til 134 Pbd., ikke stor i Kjærnen, Rug 11 Tdr. til 125 Pbd., 2rd. Byg 8 Tdr. til 114 Pbd., noget grovskallet, 6rd. Byg 7 Tdr. til 105 Pbd., Havre 7 Tdr. til 80 Pbd., meget grovskallet og mange svange Kjærner; Vægten af Havre er vanffelig at angive, da næsten intet er folgt efter Vægt; Væster 4—5 Tdr., meget smaa; Kaps 8—10 Tdr. af god Bestaffenhed; Roer ere kun undtagelsesvis lykkedes; Gulerødder aldeles mislykkede; Kartoflerne temmelig forffjellige, men i Almindelighed ere de lykkedes særdeles godt.

Amager: Hvede 7—10 Tdr. til 128—132 Pbd.; Rug 9—11 Tdr. til 124—129 Pbd.; 2rd. Byg 10—11 Tdr. til 110—115 Pbd.; 6rd. Byg 10—11 Tdr. til 104—110 Pbd.; Havre 9—12 Tdr.; Kunkelroer 150—250 Tdr., Kaastrabi mislykkede, Gulerødder 150—300 Tdr.

Eggen mellem Koeskilde og Kjøge: Hvede 12 Tdr. til 130—135 Pbd.; Rug 12 Tdr. til 125 Pbd.; 2rd. Byg 10 Tdr. til 115 Pbd.; 6rd. Byg 10 Tdr. til 110 Pbd.; Havre 8 Tdr.; Væster 5 Tdr.; Kartofler og Rodfrugter dyrkes meget lidt.

Eggen Vest for Koeskilde: Hvede 10 Tdr. til 133 Pbd.; Rug 10—11 Tdr. til 126 Pbd.; 2rd. Byg 7 Tdr. til 117 Pbd.; 6rd. Byg 8 Tdr. til 111 Pbd.; Havre 10 Tdr. til 80 Pbd.; Væster 5 Tdr.; Kartoflerne gabe kun omtrent 20 Tdr. pr. Td. Land, hvor de bleve optagne i August, men udmærkede Knolde; derimod omtrent 50 Tdr., hvor de optoges i Oktober, men daarlige og uholdbare Knolde; Rodfrugter omtr. 200 Tdr. af stor Foderværdi.

Ringstedegnen: Hvede 8—16 Tdr. til 128—132 Pbd.; Rug 8—12 Tdr. til 122—126 Pbd.; 2rd. Byg 5—8 Tdr. til 112—120 Pbd.; 6rd. Byg 5—8 Tdr. til 110—117 Pbd.; Havre 5—10 Tdr.; Væster 5—8 Tdr.

Eggen mellem Kallundborg og Slagelse: Hvede 10 Tdr. til 130—132 Pbd.; Rug 12 Tdr. til 123 Pbd.; 2rd. engst Byg 7—8 Tdr. til 114—116 Pbd.; 2rd. danst Byg 7—8 Tdr. til 112—114 Pbd.; 6rd. Byg 10 Tdr. til 108 Pbd.; Havre 8 Tdr. til 78 Pbd.; Væster 5 Tdr.; Kartofler 30 Tdr.

Samsø: Hvede 8 Tdr. til 124—135 Pbd.; Rug 12 Tdr.

til 124—128 Pbd.; 2rd. Byg 6 Tdr. til 112—116 Pbd.; 6rd. Byg saaes næsten ikke; Havre 5 Tdr. til 78—84 Pbd.; Værter dyrkes i de senere Aar kun meget lidt; Kartoflerne gav et taaleligt og Rodfrugterne et daarligt Udbytte, kun i enkelte lave kraftige Jordstykker apledes over 200 Tdr. pr. Td. Land.

Slagelseegnen: Hvede 10—13 Tdr. til 129—134 Pbd.; Rug 12—14 Tdr. til 122—125 Pbd.; 2rd. Byg 9—11 Tdr. til 112—114 Pbd.; 6rd. Byg 8—10 Tdr. til 108—112 Pbd.; Havre 9—12 Tdr. til 80—85 Pbd.; Værter 6—8 Tdr.; Kartoflerne ret godt og holde sig sunde.

Næstvedegnen: Hvede 12—16 Tdr. til 130—140 Pbd.; Rug 10—14 Tdr. til 120—130 Pbd.; 2rd. Byg 8—12 Tdr. til 110—122 Pbd.; 6rd. Byg dyrkes næsten ikke; Havre 10—12 Tdr. til 70—80 Pbd.; Værter 4—8 Tdr.

Stevns: Hvede 12—14 Tdr. til 133—138 Pbd.; Rug 12 Tdr. til 124—128 Pbd.; 2rd. Byg 10—12 Tdr. til 114—118 Pbd.; 6rd. Byg dyrkes næsten ikke; Havre 10—12 Tdr. til 80—85 Pbd.; Værter 8—10 Tdr.; Kartoflerne taalelig gode, andre Rodfrugter aldeles mishykkede. Disse Folk gjælde de større Gaarde, hos Bønderne have Foldene i Særdeleshed af Byg og Havre været mindre.

Det sydsøstlige Sjælland: Hvede 11—13 Tdr. til 132—136 Pbd.; Rug 9—11 Tdr. til 125—127 Pbd.; 2rd. Byg 8—9 Tdr. til 114—116 Pbd.; 6rd. Byg 7—8 Tdr. til 96—98 Pbd.; Havre 8—10 Tdr. til 84—86 Pbd.; Værter 5—7 Tdr.

Møen: Hvede 13—18 Tdr. til 132—134 Pbd.; Rug 13—15 Tdr. til 116—120 Pbd.; 2rd. Byg 6—12 Tdr. til 112—118 Pbd.; 6rd. Byg 6—13 Tdr. til 108—110 Pbd.; Havre 6—16 Tdr. til 82—85 Pbd. De højeste Foldangivelser hidrøre fra tidlig Udsæd paa rørlagte Jorder; de laveste ere derimod de almindelige. Værter 8 Tdr.; Koer 150—200 Tdr.; Kartoflerne et meget forskjelligt Udbytte.

Det nordlige Falster: Hvede 15—18 Tdr. til 128—134 Pbd.; Rug 12—18 Tdr. til 122—128 Pbd.; 2rd. Byg 9—14 Tdr.; 6rd. Byg saaes ikke; Havre 9—18 Tdr.; Værter 8—12 Tdr.; Kunkelroer paa enkelte Gaarde 290—300 Tdr. og Rotabage 100—140 Tdr.; Gulerødder mishykkedes.

Det sydlige Falster: Hvede 14—18 Tdr. til 132—134 Pbd.; Rug 12—14 Tdr. til 124—126 Pbd.; 2rd. Byg 9—11 Tdr. til 116—118 Pbd.; 6rd. Byg dyrkes meget lidt; Havre 12—14 Tdr. til 86—88 Pbd.; Bønner 2—6 Tdr., dyrkes meget lidt; Værter 12—14 Tdr.; Kunkelroer 200 Tdr.; Raalrabi 100—150 Tdr.; Kløverhø 1½—2 Læs.

Mariboegnen: Hvede 12—13 Tdr. til 130 Pd.; Rug 10 Tdr. til 122 Pd.; 2rd. Byg 8 Tdr. til 115 Pd.; 6rd. Byg dyrkes ikke; Havre 7—8 Tdr., meget svang og ofte let af Vægt; Bønner oftest totalt mislykkede; Vrter 8 Tdr. af fortrinlig Kvalitet: Kartofler 50 Tdr., de have holdt sig meget flet, navnlig hvor Gjenvært havde fundet Sted; Roer 50—300 Tdr.

Det vestlige Volland: Hvede 10—12 Tdr. til 132 Pd.; Rug 12 Tdr. til 126—127 Pd.; 2rd. Byg 6—8 Tdr. til 112—115 Pd.; 6rd. Byg dyrkes ikke; Havre 4—6 Tdr. til 70 Pd. af ussel Kvalitet; Bønner saagodtsom mislykket de enkelte Steder, de endnu dyrkes; Vrter 4 Tdr., lyse blakkede Vrter, indførte af Statsr. Tesdorpf, have i Reglen givet 10 Tdr.; Kartoflerne et tilfredsstillende og holdbart Udbytte; Rodfrugter et højt tarveligt Udbytte; Hørrer har været kort og tynd; Træfrugt betydelig og holdbar.

Thorsøng: Hvede 16 Tdr. til 134 Pd.; Rug 16 Tdr. til 128 Pd.; 2rd. Byg 8 Tdr. til 113 Pd.; 6rd. Byg 10 Tdr. til 107 Pd.; Havre 10 Tdr. til 75 Pd.; Bønner 4—5 Tdr.; Vrter 5—6 Tdr.; Turnips mislykkede; Kunkelroer noget bedre; Hør simpel, 8 Pd. pr. Stp. Land.

Odenseegnen: Hvede 10—12 Tdr. til 130—134 Pd.; Rug 10—12 Tdr. til 124—128 Pd.; 2rd. Byg 8—10 Tdr. til 112—118 Pd.; 6rd. Byg 8—10 Tdr. til 108—110 Pd.; Havre 10—15 Tdr. til 75—80 Pd. Paa meget lette og høje Jorder har Avlen været ringere af al Slags Baarfød.

Det vestlige Fyen: Hvede 12—13 Tdr. til 133—134 Pd.; Rug 11—12 Tdr. til 128 Pd.; 2rd. Byg 8—10 Tdr. til 116 Pd.; 6rd. Byg 10—11 Tdr. til 108 Pd.; Havre 12—14 Tdr. til 80 Pd.; Vrter 10—12 Tdr. til 136 Pd.; Boghvede næsten overalt mislykket; Kunkelroer 200 Tdr.; Kartofler 50 Tdr.

Det nordlige Vendsyssel: Hvede 8—10 Tdr. til 130 Pd.; Rug 7—9 Tdr. til 120 Pd.; 2rd. Byg 6—8 Tdr. til 108 Pd.; 6rd. Byg 6—8 Tdr. til 104 Pd.; Havre (broget) 4—6 Tdr.; Kartofler 16—20 Tdr.

Det sydlige Vendsyssel; Rug 9—10 Tdr. til 120—124 Pd.; 6rd. Byg 7 Tdr. til 100—104 Pd.; Havre 8 Tdr. til 76—80 Pd.; Kartofler og Rodfrugter i det Hele taget ringe.

Løgstøregnen: Hvede dyrkes kun undtagelsesviis; Rug 6 Tdr.; 2rd. Byg 4 Tdr.; 6rd. Byg 4 Tdr.; Havre 4 Tdr. Paa lette og skarpe Jorder mislykkedes Kornet tilbøielig formedelst Tørken. Kartofler en Middelasgrøde.

Eggen mellem Aalborg og Hadsund: Hvede 12 Tdr.

til 126—130 Pbd.; Rug 10 Tdr. til 120 Pbd.; 2rd. Byg 12 Tdr. til 114 Pbd.; 6rd. Byg 14 Tdr. til 108 Pbd.; Havre 12 Tdr. til 77 Pbd.; Kartofler 10 Tdr.; Kunkelroer 150 Tdr.; Gulerødder 40—50 Tdr.; kun de Gulerødder, der vare saaede om Efteraaret forud lykkes nogenlunde, idet Væxten fremmedes tidlig om Foraaret, saa at de kom forud for Ukrudet.

Eggen mellem Alsborg og Hobro; Hvede dyrkes ikke; Rug 10 Tdr. til 120 Pbd.; 2rd. Byg 3 Tdr. til 112 Pbd.; 6rd. Byg 5 Tdr. til 104 Pbd., dyrkes kun i ringe Omfang; Havre $4\frac{1}{2}$ Td. til 76 Pbd.; Kartoflerne omtrent 40 Tdr.

Eggen Sydøst for Randers: Hvede 12—14 Tdr. til 126—132 Pbd.; Rug 9—12 Tdr. til 121—126 Pbd.; paa Sandjorder tynd og enkelte Steder svang; 2rd. Byg 6—7 Tdr. til 110—118 Pbd.; 6rd. Byg 5—6 Tdr. til 102—106 Pbd.; Havre 8—10 Tdr. til 76—82 Pbd.; Værter 5—6 Tdr., dyrkes meget lidt; Boghvede $\frac{1}{2}$ —2 Tdr.; Kunkelroer 200—350 Tdr. naar tidlig saaet; Turnips 50—200 Tdr.; Kaaalrabi 100—250 Pbd.; Gulerødder kom som oftest ej op; Kartofler 60—80 Tdr.

Grenaaegnen: Hvede 8—12 Tdr. til 130—134 Pbd.; Rug 6—12 Tdr. til 121—126 Pbd.; 2rd. Byg 6—10 Tdr. til 110—118 Pbd.; Havre 6—12 Tdr. til 80—86 Pbd.; Værter 4—8 Tdr.; Boghvede 2—4 Tdr.; Kartoflerne de fleste Steder flette Jold; Kunkelroerne i Reglen mislykkede.

Øbeltofteggen: Hvede 12 Tdr. til 130 Pbd.; Rug 9 Tdr. til 126 Pbd.; 2rd. Byg 8 Tdr. til 114 Pbd.; 6rd. Byg dyrkes næsten ikke; Havre 12 Tdr. til 82 Pbd.; Værter i Reglen meget flette; Boghvede 2 Tdr. til 88 Pbd.; Kartofler 70 Tdr., meget forskjellig; Kaaalrabi 100—200 Tdr.; Turnips 75 Tdr.; Lupiner 6 Tdr.

Eggen ved Kaløvig: Hvede 10—14 Tdr. til 132—138 Pbd.; Rug 10—15 Tdr. til 120—125 Pbd.; 2rd. Byg 8—10 Tdr. til 114—116 Pbd.; 6rd. Byg 8—10 Tdr. til 106—110 Pbd.; Havre 10—12 Tdr. til 78—80 Pbd.; Kartofler 40—60 Tdr. (hvor de bleve silbig optagne); Kunkelroer 200—250 Tdr., Kaaalrabi 80—100 Tdr.; Turnips 80—100 Tdr.; de 2 sidstnævnte Rodfrugtarter vare dog mislykkede de fleste Steder.

Eggen Syd for Aarhus: Hvede 12—17 Tdr. til 130—138 Pbd.; Rug 10—16 Tdr. til 125—130 Pbd.; 2rd. Byg 8—15 Tdr. til 110—116 Pbd.; 6rd. Byg 8—15 Tdr. til 106—110 Pbd., dyrkes ikke meget; Havre 10—18 Tdr.; Værter 8—12 Tdr. For Vintersæd tør de høje Jold antages at have været fremherskende, for Vaarsæd de lavere. Bøndergaardene have iaar staaet forholdsvis mere tilbage for de større Gaarde end sædvanlig.

Sadsherred: Hvede 12 Tdr. til 132 Pd.; Rug 12 Tdr. til 125 Pd.; 2rd. Byg 8 Tdr. til 111—112 Pd.; Havre 8 Tdr. til 78 Pd.; Kartoflerne ret gode; Korne meget daarlige.

Horsensseggen: Hvede 12 Tdr. til 130 Pd.; Rug 10—11 Tdr. til 127 Pd.; 2rd. Byg 10—11 Tdr. til 120 Pd.; 6rd. Byg 12 Tdr. til 108 Pd.; Havre 10 Tdr. til 75 Pd.; Kartofler 40—80 Tdr.; Kunkelroer 150—300 Tdr.; Gulerødder 100—300 Tdr.; Turnips 200—250 Tdr.; Kaastrabi 100 200 Tdr.

Eggen Vest for Horsens: Hvede 11—12 Tdr. til 130—134 Pd.; Rug 10 Tdr. til 122—126 Pd.; 2rd. Byg 7—8 Tdr. til 112—115 Pd.; 6rd. Byg 8 Tdr. til 108 Pd.; Havre 8 Tdr. til 78—80 Pd.; Urter 5—7 Tdr.

Eggen Nord for Vejle Fjord: Hvede 12 Tdr. til 130—132 Pd.; Rug 10 Tdr. til 127 Pd.; 2rd. Byg 8 Tdr. til 114 Pd.; Havre 10 Tdr. til 82 Pd.; Urter 10 Tdr.; Kartofler 60 Tdr.; Kunkelroer 100 Tdr.; Gulerødder 250 Tdr.; Turnips 100—300 Tdr.; ved Siden heraf vare mange Rodfrugtmarter helt mislykkede.

Eggen Syd for Vejle: Hvede 9—10 Tdr. til 130 Pd.; Rug 9—10 Tdr. til 122—125 Pd.; 2rd. Byg dyrkes kun lidt; 6rd. Byg 5—6 Tdr. til 104 Pd.; Havre 6—12 Tdr. til 76—78 Pd.

Eggen Vest for Frederiks: Hvede 10—11 Tdr. til 132 Pd.; Rug 11 Tdr. til 126 Pd.; 2rd. Byg dyrkes næsten ikke; 6rd. Byg 4 Tdr. til 106 Pd.; Havre 6—7 Tdr. til 78 Pd.; Urter 8 Tdr.; Boghvede mislykket; Kartofler 50 Tdr.

Mors: Rug 11—13 Tdr. til 120 Pd.; 2rd. Byg 6—8 Tdr. til 106 Pd.; 6rd. Byg 5—7 Tdr. til 96 Pd.; hvid Havre 12—15 Tdr. til 74 og broget Havre 10—12 Tdr. til 67 Pd.; dette gjælder kun, hvor Havren var groet til.

Salling: Hvede dyrkes ikke; Rug 12 Tdr. til 120 Pd.; 2rd. Byg 7 Tdr. til 108 Pd.; 6rd. Byg 6 Tdr. til 98 Pd.; Havre 8 Tdr. til 67 Pd.; Kartofler en taalelig Afgrøde. Kaastrabi næppe 100 Tdr.

Biborgeggen: Hvede 9—12 Tdr. til 134—135 Pd.; Rug 8—10 Tdr. til 116—125 Pd.; 2rd. Byg 6—7 Tdr. til 112—115 Pd.; 6rd. Byg 5—6 Tdr. til 104—108 Pd.; Havre 5—6 Tdr. til 60—78 Pd.; Boghvede fuldstændig mislykket.

Silkeborgeggen: Hvede 5 Tdr. til 128 Pd.; Rug 4 Tdr. til 120 Pd.; 2rd. Byg 3 Tdr. til 110 Pd.; 6rd. Byg 2 Tdr. til 100 Pd.; Havre 2 Tdr. til 70 Pd.; Urter og Boghvede mislykket.

Hammerum Herred: Hvede dyrkes næsten ikke; Rug 6

Tr. til 125 Pd.; 2rd. Byg 3—4 Tr. til 115 Pd.; 6rd. Byg 3 Tr. til 106 Pd.; Havre 3 Tr. til 77 Pd.; Boghvede mislykket; Rodfrugter navnlig Kartofler i Reglen mislykket.

Egnen mellem Skive og Holstebro: Hvede 6—8 Tr. til 128 Pd.; Rug 3—10 Tr. til 120—125 Pd.; 2rd. Byg 4—10 Tr. til 110 Pd., paa let Sandjord under 4 Fuld; 6rd. Byg 2—6 Tr. til 95 Pd.; Havre 0—10 Tr. til 60—80 Pd., paa flere Tusinde Tr. Land er ikke avlet et eneste Havre-neg; Trter og Boghvede Misvært; Rodfrugterne i Reglen mislykkede.

Egnen mellem Ringkjøbing og Varde: Hvede 6 Tr. til 134 Pd., dyrkes kun lidt; Rug 4—10 Tr. til 115—130 Pd.; 2rd. Byg dyrkes ikke; 6rd. Byg 3—7 Tr. til 92—113 Pd.; Havre 3—5 Tr. til 62—75 Pd.; Boghvede 1—3 Tr. til 92—110 Pd.; i Reglen mislykket.

Egnen mellem Varde og Ribe: Hveden 5—9 Tr. til 130 Pd.; Rug 3—8 Tr. til 120—127 Pd.; 2rd. Byg 3—5 Tr. til 105—110 Pd.; 6rd. Byg 0—6 Tr.; Havre 0—8 Tr.; Trter 3—5 Tr.; Boghvede fuldstændig mislykket; Kartofler mislykket.

Egnen mellem Kolding og Ribe: Hvede 7 Tr. til 132 133 Pd.; Rug 6 Tr. til 125—126 Pd.; 2rd. Byg 5 Tr. til 110 Pd.; 6r. Byg 5 Tr. til 106 Pd.; Havre 5 Tr. til 75 Pd.; Trter 4 Tr.; Boghvede aldeles mislykket; Kartofler et lille Udbytte; silbig saae Rodfrugter aldeles mislykkede; tidligsaae Gulerødder og Kunkelroer et tilfredsstillende Udbytte.

Den nordvestlige Del af Sønderjylland: Rug 10—12 Tr.; 2rd. Byg 6—10 Tr. til 102—105 Pd.; 6rd. Byg 6—10 Tr. til 94—98 Pd.; Havre 8—10 Tr. til 70 Pd.; Trter omtrent Middelhøst; Boghvede mislykket de fleste Steder; Kartoflerne næppe Middeludbytte; Koerne 150—200 Tr.

Sønderregnen: Hvede 10 Tr. til 130—134 Pd.; Rug 10 Tr. til 125—127 Pd.; 2rd. og 6rd. Byg 6—7 Tr.; Havre 6—8 Tr.; Boghvede 2—6 Tr.; Kartofler 30—50 Tr.

Haderslev Besteramt: Hvede 9—10 Tr. til 133—135 Pd.; Rug 5—6 Tr. til 120—125 Pd.; 2rd. Byg 6—7 Tr. til 110—112 Pd.; 6rd. Byg 5—6 Tr. til 108—110 Pd.; Havre 8—10 Tr. til 70—72 Pd.; Trter til dels mislykket; Boghvede fuldstændig mislykket; Kartofler 20—30 Tr.

Als: Hvede 14 Tr. til 134 Pd.; Rug 10 Tr. til 127 Pd.; 2rd. og 6rd. Byg 12 Tr. til 120 Pd.; Havre 10 Tr. til 90 Pd.; Trter 8 Tr.; Boghvede 2 Tr.; Kar-

toflerne ret frugtbare; Gulerødderne 300—380 Tdr.; Kunkelroerne 300 Tdr.

Bornholm: Hvede 9—10 Tdr. til 130 Pbd.; Rug 10—12 Tdr. til 125 Pbd.; 2rb. og 6rb. Byg 8 Tdr. til 112 Pbd.; Erter 6 Tdr. En almindelig Ko koster 30 Rbd.; en god do. 35—40 Rbd. og en extra god do. 50—60 Rbd. En almindelig Hest koster 100 Rbd. (gl. 16 Aar 50 Rbd.); en god do. 150 Rbd. og en extra god ung (5—7 Aar) do. 200—250 Rbd. En dygtig Tjenestekarl faaer aarlig 50—60 Rbd. og i Halvaarsløn 25 Rbd. En alm. god Gaard paa 60—80 Tdr. Land koster uden Besætning 15—18000 Rbd. Et Hus til 2 Hestes Avl koster som Ejendoms-hus 4000 Rbd. og til 1 Hestes Avl 1200 Rbd.; som Fæstjord koster et Hus til 1 Hestes Avl 700 Rbd.

Det nordvestlige Skaane: Hvede 8—9 Tdr. til 126—133 Pbd.; Rug 8—9 Tdr. til 126—130 Pbd.; 2rb. Byg 3—5 Tdr. til 113—118 Pbd.; 6rb. Byg 2—5 Tdr. til 110—113 Pbd.; Havre 3—8 Tdr. til 80—90 Pbd.
